

ÅM 05-24

Uttalelser

Forslag til vedtak

Nr.	Tittel	Innstilling fra FS
UT01	Kraft for en grønn framtid i Innlandet	Behandles
UT02	Innlandet SV krever mer rettferdig fordeling mellom helseforetakene	Behandles
UT03	Skrinlegg planene om vind og solkraft i inngrepsfri natur og ta grep for å redusere belastningen på naturen	Behandles
UT04	Palestinarane sin kamp er også vår	-

Bakgrunn

Det har kommet inn tre uttalelser til årsmøtet:

UT01	Kraft for en grønn framtid i Innlandet Fylkesstyret
UT02	Innlandet SV krever mer rettferdig fordeling mellom helseforetakene Fylkesstyret
UT03	Skrinlegg planene om vind og solkraft i inngrepsfri natur og ta grep for å redusere belastningen på naturen Vågå og Gjøvik SV
UT04	Palestinarane sin kamp er også vår Fylkesstyret

Fristen for uttalelser gikk ut 3. februar. UT04 ble innsendt 16. februar og har derfor ikke innstilling fra fylkesstyret.

1 UT01

2 Kraft for en grønn framtid i

3 Innlandet

Forslagsstiller Fylkesstyret

Innstilling Behandles

Votering For Mot Avholdende

4 Innlandet fylke har et kraftunderskudd. Mange nye næringer får ikke koble seg til kraftnettverket,
5 samtidig som store hyttefelt bygges ut og det er gitt forpliktende strømleveranse til datalagre for
6 lite nyttige produkter som TikTok og utvinning av kryptovaluta. Store arealer skog er planlagt
7 nedhugget til solcelleparker. Innlandet trenger kraft. Hvor skal denne kraften komme fra, og hva skal
8 den brukes til? Skal vi bygge ut for å fortsette forbruksveksten, eller må vi tenke nytt om hvordan vi
9 bruker energien vår i Innlandet? Innlandet SV mener at alle kraftprosjekter som tar av naturen, må
10 skje med minst mulig miljøbelastning. Krafta må eies på en måte som sørger for at overskuddet
11 kommer fellesskapet til gode. Krafta i innlandet er verdifull, og det bør være begrensninger på hva
12 den skal brukes til.

13 Energibruk er utgangspunktet for majoriteten av klimagassutslippene i Norge i dag. Vi må gå fra å
14 prate om det grønne skiftet, til konkrete kutt i klimautslipp. SV mener at det er nødvendig at Norge
15 kutter 70 % innen 2030, og at vi bidrar med null eller negative utslipp innen 2040. Det er dessverre
16 helt umulig å få til med de ambisjonene de store partiene i Norge har i dag.

17 En del av klimakuttene er overgang til fossilfri samferdsel. Etter SVs mening må vi også vurdere hva
18 vi bruker den elektriske energien til når det er knapphet på slik energi. Dagens situasjon tilsier derfor
19 at vi må vurdere andre fossilfri alternativer enn elektrisitet, der det er mulig. Vi må ta ansvar for egne
20 utslipp, men også for importerte og eksporterte utslipp. Klimakrisa og natur- og miljøkrisa er to sider
21 av samme sak. Klimaendringene utgjør den største trusselen mot mangfoldet i naturen med
22 utrydding av arter, men samtidig er det nødvendig å stoppe forbruket av uberørt natur. Halvparten
23 av Norges energiforbruk er fortsatt fossilt – det er energiforbruk som skal kuttes eller erstattes med
24 elektrisk energi innen 2040. Det betyr at vi vil ha et enormt behov for ny elektrisk energi de neste
25 årene. Hvor skal vi få den energien fra? To tørre år har vist hvor væravhengig norsk kraftproduksjon
26 er. Reduksjon i eksport av energi vil ikke løse framtidens energiutfordringer, vi er nødt til å øke
27 produksjonen av rein energi og sløse mindre. Her må vi ta i bruk en mengde ulike virkemidler:

28 **Energieffektivisering og forbruk**

29 Energiforbruket i Norge har endret seg radikalt de siste tiårene. I Gudbrandsdalen har
30 strømforbruket fra fritidsboliger doblet seg fra 2010 til 2020, ettersom standarden på hyttene har
31 økt og økt. I tillegg til å snakke om ny produksjon av kraft, må vi også ta diskusjonen om hva vi skal
32 bruke kraften til, og om noen områder skal prioriteres over andre. Den beste energien er den som
33 aldri brukes. Det betyr at vi må energiøkonomisere. Det er fortsatt et stort potensial i å redusere
34 energibruk i bygninger gjennom etterisolering og rehabilitering og bruk av jordvarme og ny
35 teknologi. Støtteordningene må bli adskillig bedre.

36 **Vannkraft**

37 Det er mulig å produsere noe mer vannkraft, både gjennom utbygging av småkraftverk, og gjennom
38 effektivisering av eksisterende kraftverk. Der det er mulig uten store miljøbelastninger, må det
39 bygges pumpekraftverk som kan gjøre det mulig å spare vannkraft på sol- eller vind-rike dager.

40 Generelt sett er imidlertid vannkraftutbygginger arealkrevende og med store kostnader for natur og
41 miljø. Vi avviser derfor utbygging i varige verna vassdrag. Vi må utnytte erfaringene som norske
42 vannkraftverk har gjort for å effektivisere og utvide kapasiteten til eksisterende vannkraftverk. Det
43 kan gjøres med økt fokus på miljø slik at det i tillegg legges til rette for bedre kvalitet for det utbygde
44 vassdraget for å sikre/forbedre livsgrunnet i vassdraget.

45 **Bioenergi**

46 Fortsatt er det mange steder både i Innlandet og ellers i landet, der fjernvarmeanlegg basert på
47 flisfyring både er en god fornybar-energi metode, og der en slik kan frigjøre strøm til andre gode
48 formål og redusere effektbehovet i strømmettet.

49 I Innlandet produseres det i dag biogass av matavfall, kloakkslam fra husholdningen og avfall fra
50 landbruket. Mjøsanlegget på Lillehammer er et av 15 anlegg i Norge med gode erfaringer. Dette er
51 prosesser som i dag er effektive og lønnsomme, men det kreves at anleggene er av en viss størrelse.
52 Biogass er en god erstatning for fossil diesel i tungtransporten, der strøm er vanskelig å få
53 tilstrekkelig effektiv. Biogass gir fossilfrie busser og lastebiler. Vi støtter utbygging av
54 biogassproduksjonen, og at busser og tunge kjøretøy i vårt distrikt skal gå på biogass, på samme
55 måte som vi mener at oppvarming av hus også skal kunne skje gjennom fjernvarme fra fossilfrie
56 kilder.

57 Solenergi

58 SV støtter at fylkeskommunens er tydelig pådriver for en helhetlig utvikling av solkraft i vår region.

59 I Innlandet er store skogområder planlagt hogd for å anlegge solkraftverk. SV stiller seg positive til
60 solkraft som ett av elementene i framtidens kraftproduksjon, men dette kan ikke basere seg på
61 storskala nedbygging av verdifull natur. Vi må se hele fylket under ett, og tydelig prioritere
62 kraftproduksjon i områder som allerede er utbygd. Det må ikke bygges solkraftverk der det er
63 naturmangfold av stor verdi. Det må bli regelen og ikke unntaket at private boliger og borettslag,
64 offentlige bygg og næringsbygg produserer egen energi fra solceller. Mer kortreist energi gir mindre
65 svinn. Solkraft, så vel som vindkraft, må eies og disponeres på en måte som sørger for at
66 overskuddet kommer fellesskapet til gode, slik vi har lange tradisjoner for i Norge.

67 Havvind

68 Norge er et av landene i verden med mest potensiale for havvind. Dette kan være en viktig kilde til
69 energi i fremtida, så lenge det gjøres på en ansvarlig måte. Havvind kan åpne nye områder som lar
70 oss unngå nedbygging av urørt natur i Innlandet. Selv om Innlandet ikke har muligheter til havvind, er
71 Innlandet SV er positive til utredning av og forskning på havvind. Offentlige forskningsinstitusjoner
72 må få flere midler til slik forskning, slik at vi blir mindre avhengige av utredninger fra utbyggerne.

73 Vindkraft på land

74 Vindkraft på land har blitt en viktig leverandør av energi. Men vindkraftindustrien har forårsaket
75 omfattende nedbygging av urørt natur, og krenket urfolksrettigheter på Fosen.

76 Vindkraftutbyggingen i Norge har også vært preget av markedstenkning og utenlandske investorer,
77 som henter profitt ut av norske ressurser. Dette er ikke en modell vi kan akseptere, og vi ønsker
78 statlig kontroll på vindkrafta.

79 Skal vi bygge ny vindkraft på land må det skje på måter som tar hensyn til viktige naturverdier.

80 En klimavennlig framtid i Innlandet

81 Vi må alle ta ansvar for en framtidensretta kraftpolitikk: Både privat, på kommunalt nivå, i fylket og
82 nasjonalt.

83 Klima- og energi-utfordringene er blitt mye mer truende de siste to – tre åra. Innlandet
84 fylkeskommune må snarest mulig starte revideringa av Plan for energi og klima. Her bør vi også
85 tørre å si hva vi ikke skal bruke mer energi på. Innlandet trenger et moderne og klimavennlig
86 samfunn.

87 **UT02**

88 **Innlandet SV krever mer rettferdig**
 89 **fordeling mellom helseforetakene**

Forslagsstiller Fylkesstyret

Innstilling Behandles

Votering For Mot Avholdende

90 Sykehusene i Innlandet får mindre penger enn andre sykehus i landet. I tillegg skal det spares enda
 91 mer på pasientbehandlingen fordi systemet krever at man driver sykehus med overskudd for å ha
 92 penger til nødvendig utbygging og investering. Det betyr at våre sykehus som har store underskudd,
 93 økende ventelister og personalmangel, får enda lengre ventelister og sliter ut de ansatte for å få råd
 94 til nødvendige investeringer.

95 Modellen for fordeling av inntekt gir en villet skjevfordeling av ressurser basert på en rekke kriterier.
 96 modellen har gjort at vi i Innlandet får mindre penger til sykehusene våre enn eksempelvis Oslo-
 97 området.

98 Vi trenger like mye og like gode spesialisthelsetjenester til hele Innlandets befolkning, som i resten
 99 av landet. Befolkningen i Innlandet kan ikke akseptere at vi både skal få mindre penger til våre
 100 sykehus og at sparing til nødvendige investeringer skal kunne brukes i andre deler av Helse Sør-Øst.

101 I helsevesenet går om lag 70 prosent av pengene til lønn, og det betyr at vi har færre helsepersonell
 102 enn behovet og færre helsepersonell enn mange andre helseforetak, til å gi de tjenester som
 103 befolkningen trenger.

104 Vi vet hvor mange helsepersonell som utdannes per år. Skal vi lykkes med å rekruttere nok
 105 helsepersonell, så må det offentlige helsevesen være den foretrukne og beste arbeidsgiveren, og
 106 man må ha tid og rammer til å gjøre jobben man er ansatt for å gjøre på en god måte.
 107 Underfinansieringen av sykehusene våre er nå den viktigste driveren for at helsepersonell forlater
 108 helsevesenet og finner arbeid andre steder eller i private tilbud.

109 Helsepersonell må brukes til det de er utdannet til. Det har vært store kutt og liten satsning på
 110 helsesekretærer, portører, helsefagarbeidere, renholdspersonell og annet personell med fagbrev i
 111 sykehusene. Ved å kutte i støttepersonell blir ikke oppgavene de utfører borte, det blir ekstraarbeid
 112 til de som er igjen. Viktige faggrupper som dette har vært utsatt i budsjettkutt. Da forsterkes
 113 mangelen på helsepersonell.

114 Vi må stoppe den negative og økende todelingen av helsevesenet. Da må finansieringen av
115 sykehusene endres kraftig, slik at det er penger nok til tilstrekkelig grunnbemanning, støttepersonell
116 og nødvendige investeringer. Det betyr også å satse på utdanning, videreutdanning, kurs og
117 kompetanseheving.

118 Det er på overtid at hele styringssystemet for sykehusene endres. Helseforetaksmodellen må
119 avvikles og finansieringsmodellen må endres. SV utfordrer de andre partiene til å stå sammen med
120 oss i kravet om en ny og styrket sykehusøkonomi og med en mer rettferdig fordeling mellom
121 helseforetakene.

122 **UT03**

123 **Skrinlegg planene om vind og solkraft i**
 124 **inngrepsfri natur og ta grep for å**
 125 **redusere belastningen på naturen**

Forslagsstiller Vågå, Gjøvik og Vestre Toten SV

Innstilling Behandles

Votering For Mot Avholdende

126 De planlagte vindkraftverkene i Jettlie og Skogbygdsfjellet, Trevassåsen, Glåmhaugen og
 127 Strandhøgda vil legge beslag på store arealer som i dag er uten større inngrep og som er av
 128 stor betydning for naturmangfold, tradisjonell naturbruk og friluftsliv. Innlandet SV vil be
 129 om at planene skrinlegges.

130 **Bakgrunn**

131 Det norskeide selskapet Fred Olsen Renewables (FOR) har nylig lagt fram storstilte planer om et
 132 vind- og solkraftverk i fjellområdet nord for Vågå og sør for Jønndalen i Vågå kommune.
 133 Utbyggingsplanene omfatter 47 vindturbiner innenfor et omlag 29 km² stort område.

134 Det offentlige eide selskapet Zephyr har nylig lagt fram planer om et vindkraftverk i åsområdene
 135 mellom Eina og Randsfjorden (Trevassåsen, Glåmhaugen og Strandhøgda). Utbyggingsplanene
 136 omfatter 64-76 vindturbiner innenfor et om lag 63 km² stort område.

137 Vi står som samfunn i en naturkrise og en klimakrise. For å komme oss ut av disse krisene må vi
 138 omstille samfunnet til et naturnøytralt lavutslippssamfunn, der vi bruker vesentlig mindre ressurser
 139 enn i dag.

140 Innlandet SV vil peke på fem grep som kan redusere belastningen på naturressursene:

- 141 • Ta først hensyn til den urørte naturen – og fortsett å la den være urørt
- 142 • Innfør sirkulærøkonomi som premiss i alle vedtak
- 143 • Vedta arealnøytralitet i kommunens overordnede planverk – Det vil gi sterkere fokus på å
- 144 gjenbruke allerede nedbygde arealer framfor å ta i bruk nye
- 145 • Kartlegg og restaurer natur
- 146 • Gjennomfør energieffektiviseringstiltak og installer solenergi på alle bygg med god
- 147 solinnstråling

148 UTO4

149 **Palestinarane sin kamp er også vår****Forslagsstiller** Fylkesstyret**Innstilling****Votering** For Mot Avholdende

150

151 Israels krig mot Gaza blir ført med ein brutalitet som overgår det meste verda har sett.
 152 Verken sivile liv eller sivil infrastruktur, som bustadblokker, sjukehus og skular, blir spart. Eit
 153 lite, tett folkesett område har blitt bomba med det som tilsvarer meir enn to Hiroshima-
 154 atombomber. Størstedelen av innbyggerane har blitt drivne stadig lenger sørover på
 155 Gazastripa. Ein forsterka blokade hindrar naudhjelp i å koma inn, og mangelen på mat, vatn
 156 og medisinar er akutt.

157 Krigføringa og tvangsfordringa utgjer klare brot på folkeretten. Israel gjer seg skuldige i
 158 krigsbrotsverk og etnisk reinsing, og står no tiltalt for folkemord i FN-domstolen. Domstolen
 159 har vurdert at sannsynet for at krigshandlingane og blokaden utgjer folkemord, er såpass
 160 sterkt at dei har opna sak.

161 Trass i dei openberre brota mot internasjonal rett, har reaksjonane frå vestlege land vore
 162 svake. Sentrale land som USA, Storbritannia og Tyskland forsvarer tvert imot Israels
 163 krigføring. USA er Israels viktigaste støttespelar og leverer stadig nye våpen. Rett etter at
 164 FN-domstolen opna sak mot Israel og mellom anna kravde at mykje meir naudhjelp måtte
 165 koma inn i Gaza, gjekk 16 vestlege land motsett veg og trekte all støtte til FN-
 166 organisasjonen UNRWA, som er den viktigaste humanitære organisasjonen for
 167 palestinarane.

168 Vestlege land likar å sjå på seg sjølv som dei fremste forsvararane av menneskerettane og
 169 folkeretten. Ved å direkte og indirekte støtta Israels krig mot Gaza har dei mista det
 170 truverdet dei kan ha hatt i så måte. Det har blitt tydeleg for alle som vil sjå, at vestlege lands
 171 utanrikspolitikk er styrt av makt og interesser.

172 Innlandet SV meiner at eit truverdig forsvar av folkeretten og menneskerettane berre er
 173 mogleg når ein er konsekvent og ser på dei som universelle rettar – at dei gjeld alle. Det
 174 betyr også at grove brot på desse reglane må få konsekvensar, uavhengig av kven som står
 175 bak. Når dette ikkje skjer, blir terskelen for å bryta internasjonal rett lågare også i andre
 176 tilfelle, og andre aktørar vil kunna peika på vestleg dobbeltmoral for å prøva å
 177 rettferdiggjera sine egne brotsverk. Dette fører oss inn i ei farlegare verd der den sterkaste
 178 sin rett avløyser dei siviliserande reglane som folkeretten og menneskerettane er.

179 Noreg har vore i fremste rekke blant vestlege land i kritikken av Israel, og den norske
180 regjeringa har sjølv åtvare mot vestleg dobbeltmoral. Likevel er heller ikkje norsk
181 utanrikspolitikk upåverka av denne. Regjeringa avviser alle forslag til sanksjonar mot Israels
182 krigføring, delvis grunngitt i at det ikkje finst internasjonale sanksjonar vedtatt av FNs
183 tryggingråd eller EU. Årsaka til at det ikkje blir vedtatt slike internasjonale sanksjonar er
184 openberr: USA vil leggja ned veto i Tryggingrådet, og leiande EU-land er totalt avvisande til
185 at Israels krigsbrottsverk skal få konsekvensar.

186 Norsk utanrikspolitikk er i stor grad underordna USA sine haldningar og interesser. Den tette
187 tilknytninga til USA, dels gjennom Nato-medlemskapet, gjer at norske regjeringar ikkje vågar
188 å utfordra USA. Det ser me tydeleg i denne saka. Å gjera Noreg stadig meir avhengig av USA
189 er ikkje berre ein risikabel strategi for norsk sikkerheit. Det gjer også norsk utanrikspolitikk
190 mindre solidarisk og mindre støttande til internasjonal rett – i strid med våre egne
191 interesser som ein liten stat i verda.

192 Innlandet SVs solidaritet går til alle dei som kjempar mot folkerettsstridig krig og
193 okkupasjon. Me avviser at Noreg skal vera underlagt stormakters jag etter å dominera
194 andre. Det er på tide med ein konsekvent utanrikspolitikk som set alle menneskeliv like
195 høgt, og som forsvarer folkeretten uansett kven som bryt han.